

Граѓаните прашуваат: како и зошто во ЕУ?

Дебатна анкета за придобивките и предизвиците од евентуалното членство на Македонија во ЕУ

Што е дебатна анкета?

Дебатната анкета (Deliberative Polling®) е уникатна форма на политички консултации која ги комбинира техниките на испитување на јавното мислење и јавната расправа. Таа цели да претстави како би изгледало јавното мислење на одредена тема, доколку граѓаните би имале можност повеќе да се запознаат со темата. Дебатната анкета ги прикажува преференците и мислењата на граѓаните и пред и по детално запознавање со темата.

Примерок на испитаници

Основна анкета

Пред одржувањето на дебатниот настан, спроведена беше анкета на репрезентативен примерок од 1200 испитаници од цела држава, во периодот од 1 до 7 ноември 2017 година. Начин на регрутација: случаен избор. Етничка припадност: Македонци 67.4%; Албанци 24%.

По дебатен настан

По завршувањето на дебатниот настан на 18/19 ноември 2017, беа анкетирани 150 граѓани на истите прашања и теми како од основната анкета. Начин на регрутација: теренска регрутација со покана и по сопствен избор. Етничка припадност: Македонци 78.9%; Албанци 10.6%.

Дебатен настан

Дебатниот настан се одржа на 18 – 19 ноември 2017 година, во хотелот Континентал во Скопје. Во тие два дена, 150 граѓани, поделени во 11 модерирани групи, меѓусебно се информираа и подучуваа за тоа што Македонија би добила или загубила при евентуалниот влез во Европската Унија, и тоа во две области: **демократија** и **економија**. Потоа, секоја од групите поставуваа прашања на панел од експерти и политичари од целиот спектар, со цел да изградат информирани и непристрасни ставови. Пленарните сесии беа само прашања и одговори, без слободни говори на панелистите.

Резултати

Во продолжение се резултатите од промената на ставовите на граѓаните, кои учествуваа во основната анкета и во анкетата по дебатниот настан. Резултатите во продолжение ги отсликуваат само **крајните вредности за или против** некое прашање.

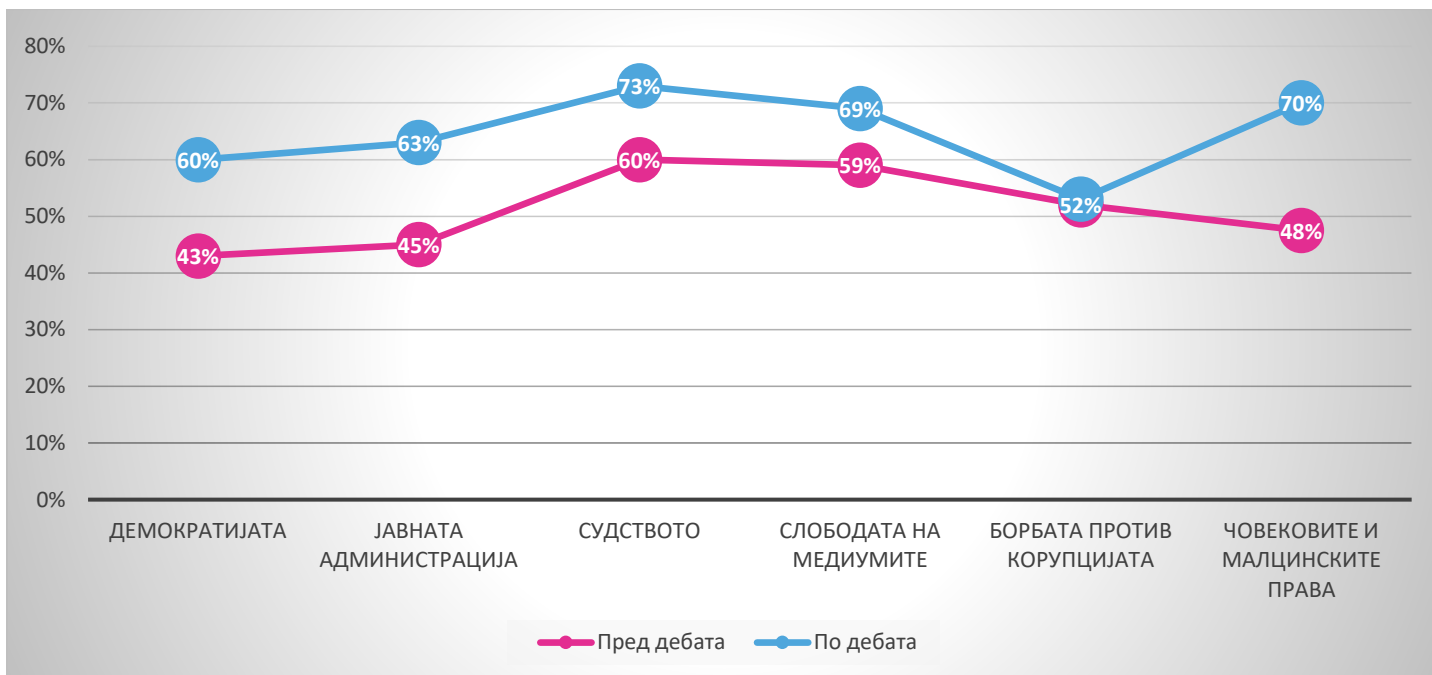
1. Основни прашања во однос на перцепциите за Европската Унија и потребните реформи

Прашање	Пред дебата	После дебата	Коментар
Колку го поддржувате членството на Македонија во ЕУ?	52.2% целосно го поддржуваат членството во ЕУ	63.7% целосно го поддржуваат членството во ЕУ	Зголемена поддршка за 11.5% по дебатата.
Дали Македонија ги исполнува демократските критериуми за влез во ЕУ?	11.5% сметаат дека Македонија целосно ги исполнува демократските критериуми за ЕУ	5.3% сметаат дека Македонија целосно ги исполнува демократските критериуми за ЕУ	По дебатата, за 6.2% се намалува перцепцијата за моменталната подготвеност на Македонија за ЕУ.
Каков тип на реформи поддржувате? Предводени од Владата или граѓанското општество?	27.2% се за реформи предводени од ВРМ 13.4% се за реформи предводени од граѓанското општество	19.4% се за реформи предводени од ВРМ 20.6% се за реформи предводени од граѓанското општество	Граѓаните посакуваат скоро еднакво учество на ВРМ и граѓанското општество во реформскиот процес.
Во кои сфери се потребни реформи?	<ul style="list-style-type: none">• 68% - владеење на правото• 78% - реформа на судството• 63.7% - реформа на медиумите	<ul style="list-style-type: none">• 75.3% - владеење на правото• 85.5% - реформа на судството• 76.2% - реформа на медиумите	Преку 70% сметаат дека итен приоритет треба да им се даде на реформите во делот на владеењето на правото, судството и медиумите.

2. Колку влезот на Македонија во ЕУ би помогнал во следниве случаи

2.1. Демократија

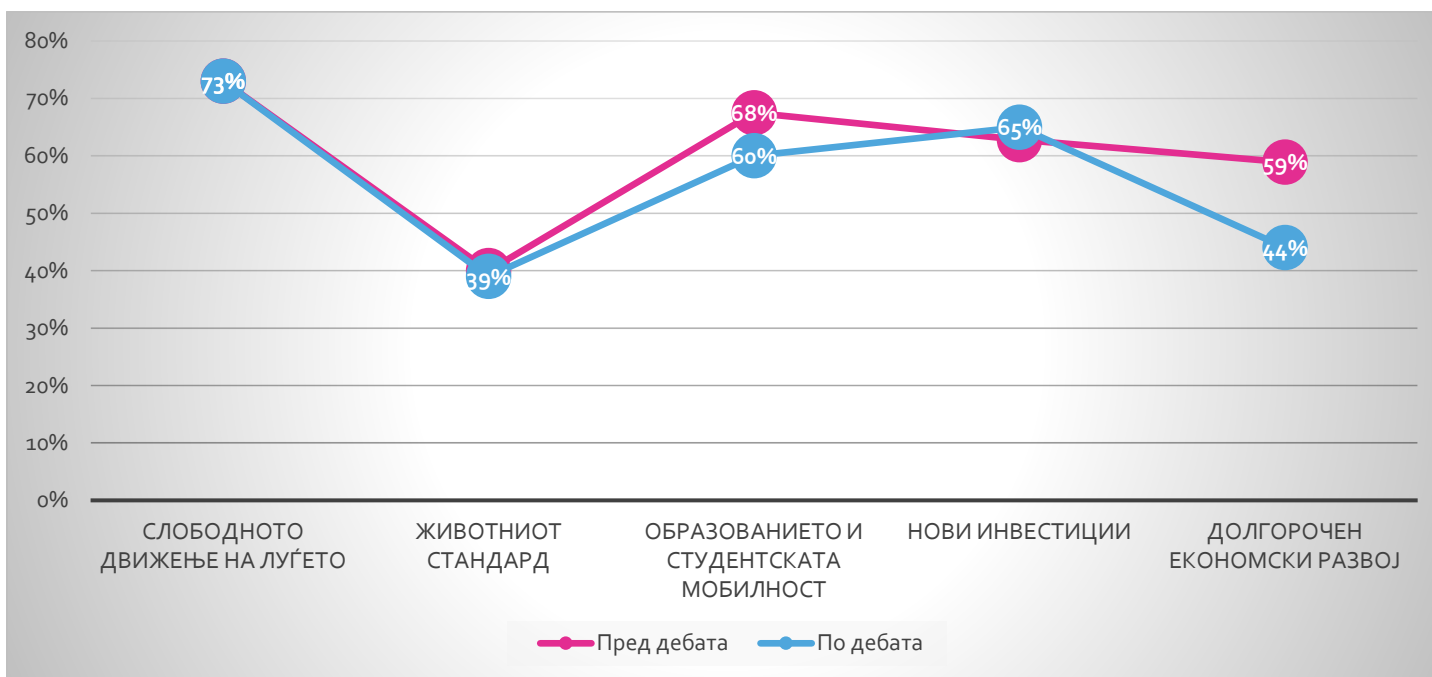
Доколку Македонија влезе во ЕУ, многу би се подобриле следниве области поврзани со демократијата:

Голем број на граѓани сметаат дека членството во ЕУ е неопходно за суштинска демократизација на државата.

2.2. Економија

Доколку Македонија влезе во ЕУ, многу би се подобриле следниве области поврзани со економијата:

Влезот во ЕУ долгорочно би го подобрил економскиот развој на државата, сметаат 44% од граѓаните. За 39%, членството во ЕУ многу би го подобрило животниот стандард.

3. Членството на Македонија во ЕУ и прашањето со името

Одговор	Пред дебата	После дебата
Целосно се противат на интеграцијата во ЕУ поради стравот од промена на националниот идентитет	30%	19,6%
Не ја поддржуваат интеграцијата на Македонија во ЕУ поради инсистирањето за промена на уставното име	29,8%	28,8%
Сметаат дека решението за спорот со името е неопходно за интеграција во ЕУ	35%	46%
Воопшто не се согласуваат дека Македонија треба да го промени уставното име за членство во ЕУ	31.4%	32.9%
Силно ја поддржуваат промената на уставното име доколку името Македонци и македонски јазик се загарантирани	28.1%	40,9%

Името и идентитетските прашања силно влијаат на перцепцијата на граѓаните за членството во ЕУ. 19,6% силно се противат на тоа поради стравот од промена на националниот идентитет. Сепак, доколку името Македонци и македонскиот јазик се загарантирани, 41% од граѓаните би прифатиле промена на уставното име на државата.

Заклучоци

Евидентна е **промената на перцепциите** на граѓаните по националната дебата за ЕУ. Голем дел од граѓаните сметаат дека членството на државата во ЕУ е многу важно, особено во делот на демократските и економските реформи. Од друга страна, многу мал број на граѓани сметаат дека Македонија ги исполнува демократските критериуми за влез во ЕУ. Огромен број од нив се за итни реформи во делот на владеењето на правото, судството, администрацијата и медиумите. Евидентни се позитивните очекувања од економските реформи и вклучување на земјата во економските текови на ЕУ.

Името претставува горливо прашање кое сериозно влијае врз перцепциите за ЕУ. Сепак, значителен број на граѓани би прифатиле промена на уставното име на државата доколку се гарантирани македонскиот јазик и идентитетот.

Вклучувањето на граѓаните во дебатите за европската интеграција на земјата **сериозно влијае врз нивното критичко разбирање** на процесот, а **ефектот е зголемена поддршка** за членството во ЕУ. Дебатните настани од ваков вид ја зголемуваат подготвеноста на граѓаните за соочување со придобивките и предизвиците од влезот на Македонија во ЕУ. Неспорно е дека европската интеграција има влијание врз многу сфери од јавните политики и врз животот на граѓаните – оттука произлегува потребата за инклузивна и континуирана демократска дебата со сите чинители во овој процес.